

VOLLI KALM (10.02.1953–23.12.2017)
In memoriam rektor professor Volli Kalm

Talve kolmandal päeval käis 64-aastane Volli Kalm, Tartu Ülikooli rektor ja professor, Käärikul suusatamas. Kui ta suusad pärast rajalt tulekut auto najale toetas, et minna kohvikusse, kus teda ootas abikaasa Elle, tabas sportlikku meest ootamatult surm.

„Tartu ülikool teatab kurbusega, et meie seast lahkus täna ootamatult rektor Volli Kalm. Kogu ülikoolipere sügavaim kaastunne on sel pühadeajal rektori perega. Me langetame leinas pea,“ seisis Eesti vanima ülikooli ametlikus teates.

Laupäeval, 23. detsembril 2017 kustusid Tartu Ülikooli peahoone valgete sammaste ümber põimitud säravad jõulutuled. Peahoone kella all süüdati musta leinalindiga küünal. Ülikool oli ootamatult kaotanud oma väärika juhi, Eesti teaduse ja kõrghariduse julge ja targa

eestkõneleja ning Eesti riik rahvuslikult meelestatud rahvusvahelise haardega haritlase, rektor professor Volli Kalmu.

Volli Kalm sündis 10. veebruaril 1953 Vändra lähedal Alustes. Ta lõpetas 1971. aastal Vändra keskkooli ning 1976. aastal Tartu Ülikooli geoloogia erialal. Ta oli aastatel 1980–1984 Eesti Teaduste Akadeemia Geoloogia instituudis aspirantuuris ning aastatel 1988–1989 järel doktorantuuris Alberta Ülikoolis Kanadas. Aastast 1986 oli ta Tartu Ülikooli lektor, seejärel dotsent ning geoloogia instituudi juhataja ja bioloogia-geograafiateaduskonna dekaan. Professori ametis oli Volli Kalm aastast 1992, õppeprorektor aastatel 1998–2003 ja rektor aastast 2012. 1. juulil 2017 sai professor Volli Kalm tagasi valituna asuda täitma teist ametiaega Tartu Ülikooli juhina, olles rektori ametis kuni surmani. Teadustegevuse põhisuunad olid paleokliima, mandrijäätumiste paleogeograafia ja kronoloogia, sedimentoloogia ehk kivimite murenemise ja settekivimite tekke uurimine, geoarheoloogia. 2005. aastal tunnustati teda Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Volli Kalm pidas väga oluliseks ülikooli rahvusvahelist koostööd ja nähtavust. 2016. aastal sai Tartu Ülikool tema juhtimisel teadusülikoolide võrgustiku The Guild liikmeks, 2017 valiti Kalm ka selle juhatuse liikmeks. Novembris 2017 valiti Volli Kalm Tbilisi Riikliku Ülikooli aud doktoriks.

Samasuguse vastutustundega nagu rahvusvahelisse töösse suhtus professor Kalm ka Tartu Ülikooli missiooni teenida oma riiki ja rahvast. «Koht edetabelis ei saa olla ülikooli

arendamise ainus ja peamine eesmärk, kuna rahvusülikoolina on meie ülesanded edetabelites mõõdetavast märksa laiemad, näiteks eestikeelse õppe, teaduskeele ja rahvusteaduste ning kultuuri arendamine, eesti haritlaskonna kasvatamine,» märkis ta ühes intervjuus.

Rektor Volli Kalmu ärasaatmine toimus laupäeval, 30. detsembril 2017 Tartu Ülikooli aulas. Eesti sinimustvalge lipp ülikooli peahoonele oli pooles mastis. Rektori väljakandmise ajal Tartu Ülikooli peahoonest pärast keskpäeva helisesid väärika Eesti mehe mälestamiseks tema viimasel teekonnal Tartu kirikute kellad. Lähedal asuva Tartu Raekoja kellad mängisid akadeemilist üliõpilashümni „Gaudeamus“.

Järgnes muldasängitamine Tartus Raadi kalmistul ja mälestusõhtupoolik ülikooli Ajaloomuuseumi Valges saalis Toomel.

Allikad: Tartu Ülikool ja eesti meedia; nende alusel jaanuaris 2018 koostanud:

Matti Raudjärv,

Tartu Ülikooli aumärgi kavaler

(aumärk on annetatud rektori, professor Volli Kalmu poolt Tartu Ülikooli peahoone aulas pidulikult kontsertaktusel Eesti Vabariigi 99. sünnipäeva eel – 23.02.2017)

(majanduspoliitika rahvusvaheliste teaduskonverentside ellukutsuja-peakorraldaja Eestis, Tartus-Värskas /1984, 1994–2006/; Värskas /2007–2012/ ja Jänedal /2013– ... /, kolmekeelse rahvusvahelise teadusajakirja „Eesti majanduspoliitilised väärtused“ asutaja-peatoimetaja)

***

PS: Allakirjutanul oli rektor Volli Kalm'uga üks aktiivseid tõiseid kontakte mitmete hulgas siis, kui Tartu Ülikooli delegatsioon eesotsas rektoriga (ka allakirjutanu oli delegatsiooni liige – olles juba kohapeal, oktoobris-novembris ca viis nädalat Georgia ülikoolides, sh Georgia Tehnikaülikoolis /GTÜ/, järjekordselt /aastatel 2014–2016/, õppetööd tegemas) külastas 2016. aasta sügisel (oktoober-november) ligi nädala jooksul Georgia partnerülikoole Kutaisis ja Tbilisis.

Kavaväliselt külastas rektor professor Volli Kalm koos allakirjutanuga GTÜ ettepanekul ka Tehnikaülikooli rektoraati Tbilisis. Sõbralikul kohtumisel osalesid GTÜ poolt rektor professor **Archil Prangishvili**, teadusprorektor professor Zurab Gasitashvili ja allakirjutanu korduvalt vastu võtnud, saatnud ning Georgiat tutvustanud äri-inseneriteaduskonna osakonnajuhataja ja ülikooli nõukogu liige professor Alexander Sichinava (oli muide selle sajandi esimese kümnenäädalase ärevatel aegadel Georgias Megrelia /Samagrelo/ piirkonna administratsiooni juht, olles paaril korral paraku ka atentaatides sihikul).

GTÜ rektoraadis toimus ca paaritunnine mõlemapoolne, tõeliselt Eesti ja Georgia ülikoolide vaheline õppe- ja teadustööde arutlev, informatsiooni vahetav, sisukas ja laiaulatuslik mõttevahetus. Majandusprobleemide käsitlemisel oli allakirjutanul suurepärane võimalus diskussioonis osaleda ja seda täiendada.

Kohtumise lõppedes külaliste poole pöördudes, oli GTÜ rektor veelkord väga tänulik ka selle eest, et Tartu Ülikool oli leidnud võimalusi ning vahendeid juba mitmendat korda (alates aastast 2014) GTÜs ja teistes Georgia ülikoolides (Kutaisi, Tbilisi, Telavi, Zugdidi) heal tasemel õppetöö (sh Euroopa Liidu ja Eesti majanduspoliitika ning majanduse tutvustamiseks) – loengud, seminarid, referaadid, konsultatsioonid jms – läbiviimiseks ning üliõpilaste juhendamiseks (üliõpilased ja professorid olid korduvalt ning kiitvalt rahulolu väljendanud!), samuti Georgias teaduskonverentsidel esinemiseks (allakirjutanu osales Georgias, Tbilisis-Kutaisis konverentsidel

oktoobris: 2015, 2016, 2017 ...)¹ ja GTÜ teadusajakirjas artiklite avaldamiseks. Meie rektoril oli kõige selle üle hea meel! Rektor Volli Kalm avaldas oma poolt tänu sisuka vastuvõtu eest ning soovis jätkuvat viljakat koostööd Georgia Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli vahel.²

Varasema teabe, aga ka GTÜ rektoraadis toimunud sisutiheda arutelu ja sellele järgnenud Georgia-pärase eine-järelkohtumise käigus saadud informatsiooni alusel oli professor Kalm väga rahul ka sellega, et meil Eestis Jänedal, pidi 2017. aastal juba 25. rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents toimuma (see ka toimus: 29.06–01.07.2017) ning hulk aastaid ilmub kolmekeelne, paljudes rahvusvahelistes andmebaasides esindatud rahvusvaheline majanduspoliitikaalane teadusajakiri („Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused“).

Nii artiklite autorite kui konverentsidel Jänedal on osalejate-ettekandjate-diskutantide seas olnud ka meie suurepäraseid sõbrad-kolleegid Georgia ülikoolidest ja Georgia Parlamendist, loodetavasti on nad aktiivsed osalised ka edaspidi!

Tutvudes nii konverentside kavadega kui ajakirjaga lähemalt, pidas rektor Volli Kalm oluliseks mõlema sündmuse edasist head käekäiku ning lubas seda ka oma poolt toetada. Palju tänu selle eest!

Rektori, akadeemik A. N. Prangishvili allkirjaga saatis Tartu Ülikoolile kaastundeavalduse ka meie hea koostööpartner Georgia Tehnikaülikool.

Rektor Volli Kalmu kaotuse puhul langetasid leinas pea ka eelnimetatud Eesti konverentside ja ajakirja toimekonnad ning autorid, varasemad osalised ja meie sõbrad-toetajad:

Austriast, Eestist, Georgiast, Kreekast, Leedust, Lätist, Poolast, Rootsist, Saksamaalt, Slovakiast, Soomest, Tšehhi Vabariigist, Ukrainast, Ungarist, Venemaalt ja mujalt.

Sügav ja siiras kaastunne kõigile lähedastele ning kolleegidele.

Tallinnas, Pirita-Kosel 2018

Teie M. R.

---

¹ Pärast aastal 2015 toimunud konverentsi ja õppetööd Georgia ülikoolides tegi Georgia TÜ rektor, professor akadeemik **Archil Prangishvili** ettepaneku esitada allakirjutanu GTÜ audoktori kandidaadiks. Ka selle üle meie rektor rõõmustas ja soovis edaspidiseid õnnestumisi, et meie Tartu Ülikoolile (asutatud 1632) ja Eestile, au ning kuulsust tuua ja meie mõtteid ka mujale viia. Allakirjutanu lubas seda rõõmu ja rahuloluga teha.

² 2018 aprillis-mais:

- valiti allakirjutanu Georgia Tehnikaülikooli (asutatud 1922) äri-inseneriteaduskonna osalise koormusega professoriks ja doktoriõppe programmi välismaiseks, teiseks juhiks-juhendajaks ning
- määrati allakirjutanu Ivane Dzavahhišvili nimelise Tbilisi Riikliku Ülikooli (asutatud 1918, Kaukaasia piirkonna vanim ülikool) majandusteaduskonna osalise koormusega professoriks ja doktorantide kaasjuhendajaks.

Eelneva aluseks oli eeskätt varasem edukas õppetöö Georgia ülikoolides (2014–2017), konverentsidel esinemine (2015–2017) GTÜ-s ja Kutaisi RÜ-s ning artiklite avaldamine Georgia TÜ-s (2015–2017), samuti professorite ja doktorantide konsulteerimine Tbilisi RÜ-s (alates 2015...).